

dine est clara, nullus enim effectus in ea cogitari potest, qui per illam retrotractionem fingi possit pro tempore antecedente. In excommunicatione vero invenitur privatio fructuum beneficii, verbi gratia, vel inhabilitas ad beneficia acquirenda, etc. Et quoad hos effectus potest retrahi poena, quando consummatur simonia per traditionem pecuniæ; tamen hoc ipsum fieri posset sine censura, ut constat, et ideo nullam retrotractionem quoad hoc fingere necesse est in censura, sed solum in privatione beneficii, de qua postea dicemus. Unde licet Navar. multis exemplis declarare conetur, habere locum hanc retrotractionem in excommunicatione, in illis non immoror; tum quia, licet sit possibilis, in presenti non est necessaria; tum etiam quia, si quando videtur fieri hæc retrotractio, revera non est in censura, sed in aliquo extrinseco vel temporali effectui, qui potest induci per legem, vel sententiam sine censura, vel loco illius. Supponendo ergo in praxi hanc sententiam posteriorem observandam esse, non oportet fingere retrotractionem pro censuris, nec rem obscuriorem reddere, sed simpliciter fateri non incurri censuram, donec pretium ex parte aliqua solvatur, et ex tunc tantum incipere; de aliis autem privationibus postea dicemus. Unde etiam concedendum est esse in potestate simoniaci accipere simoniace ordinem vel beneficium, et nunquam incurrere censuram non solvendo pretium. Neque hoc est inconveniens, quia est in manu ejus non consummare peccatum omnino. Quod si quis dicat per hoc dari licentiam hominibus liberiori committendi simonias conventionales usque ad obtentionem spiritualium, respondeatur licentiam non dari, sed non tam rigorose vindicari delictum, quod potuit aliis rationibus convenire.

CAPUT LVII.

UTRUM ACTIO SACRA VEL COLLATIO BENEFICII SIMONIACE FACTA SIT VALIDA, ET QUO JURE?

1. *Prænotanda.* — Præter censuras, altera poena ipso jure lata, et potissima in simonia, est irritatio actus seu contractus simoniaci, et obligatio quæ ex illa nascitur, vel ad non retinendam rem simoniace comparatam, vel ad pretium restituendum; ideoque de his dicere aggredimur: et prius dicemus de re spirituali, postea de pretio. Possunt autem hi effectus intelligi vel ex natura rei, vel

solum per modum poenæ; et utrumque tractandum est. Atque hinc fit ut, licet supra dixerimus, poenas simoniæ solum habere locum in ordine, et religione, et beneficio, seu officio ecclesiastico, nihilominus de hac irritatione, ut ex natura rei esse potest absque poenâ, dubitari possit an habeat locum ex natura rei in aliis spiritualibus rebus, vel actionibus, quæ per simoniam conferuntur, aut fiunt. Ut ergo generales regulas de omnibus proponere possim, adverto omnes res quæ possunt esse materia simoniæ ad duo capita reduci posse. Primum est actionum, seu functionum spiritualium quæ interdum relinquunt post se effectum per illas denuo factum, et post illas permanentem physice, vel moraliter, ut sunt ordinatio sacerdotum, consecratio Episcoporum, benedictio abbatum, aut aliarum rerum sacrarum; et in hoc ordine numerari possunt actiones sacramentorum et professio religiosa. Interdum vero nullum relinquunt effectum proprium, præter impetrationem aliquam apud Deum, ut benedictio nubentium, vel ciborum, aut oratio, et similes. Secundum caput est rerum permanentium sacrarum, seu spiritualium, quæ non denuo fiunt, sed ab uno in alium transferuntur, vel alicui de novo conferuntur, cum antea vacarent. Nam per vacationem non destruntur, ut postea fiant de novo, sed manent in se, seu in bonis Ecclesiæ, et per collationem tali personæ applicantur; et ad hunc ordinem reduci possunt omnes res sacræ, etiam corporales et permanentes, quatenus aliquo modo spirituales sunt, ut reliquiæ, calix, etc.

2. *Prima conclusio.* — Dico ergo primo, actiones et functiones sacræ, ratæ et validæ sunt, etiamsi factæ sint simoniace, suosque habent effectus, nisi vel irritabiles sint per Ecclesiam, et lata sit lex irritans illas, vel talem habeant effectum, qui per pravam dispositionem, seu obicem operantis impediri possit. Probat, quia sola culpa simoniæ non potest sola vi et natura sua irritare actiones sacræ, vel impedire effectus earum, plusquam alia peccata mortalia gravissima, quia nulla est major ratio simoniæ, quam aliorum peccatorum; sed peccata per se et vi sua non irritant actiones sacræ peccaminose factas, si alioquin omnia quæ sunt de substantia earum adhibeantur, maxime si non sint irritabiles per Ecclesiam; vel etiamsi sint irritabiles, si de facto non est lata lex irritans; nec etiam possunt impedire omnes effectus earum, sed solum illos qui ex dispositione vel obice ope-

rantis pendent, quia alias ratio culpæ, seu concomitantia ejus per accidens se habet ad talem effectum; ergo idem est de simonia sentiendum. Hæc tamen generalis regula melius intelligetur ad particularia descendendo, et illam applicando.

3. *Ordinatio simoniace facta valida est.* — Sequitur ergo primo, ordinationem simoniace factam, ratam et validam esse quoad substantiam suam, et quoad effectum characteris. Probat, quia non obstante culpa simoniæ intercedunt omnia quæ sunt de substantia et valore talis actionis et effectus. Nec talis actio quoad hoc est irritabilis per Ecclesiam, nec ille effectus pendet ex culpa recipientis vel ministrantis ordines. Unde quoties jura dicunt ordinationes simoniacas esse irritas, Doctores exponunt quoad usum et executionem ordinum, seu quantum per Ecclesiam irritari possunt, quod idem est ac ipso facto suspendi, ut supra dictum est.

4. *Idem dicendum de sacramentis.* — Circa penitentiam advertendum. — Secundo sequitur hoc extendi posse ad omnia sacramenta, quia omnia per se sunt valida, licet simoniace conferantur, ut de baptismo et confirmatione est evidens: imprimunt enim suum characterem. Consecratio item Eucharistiæ rite facta, licet pro pretio, sine dubio valida est; et quamvis sumatur simoniace Eucharistia, vere recipitur realiter et sacramentaliter Christus: non enim recedit Christus propter peccatum suscipientis, ut ex fide constat: et satis clare docuit Paul., 1 Corinth. 11. Idem est suo modo de Extrema Unctione, licet non imprimat characterem; non enim iteranda est propter simoniacam receptionem vel collationem, sed agenda est poenitentia peccati. Unde cavendus est lapsus (qui calami fortasse fuit potius quam mentis), apud Ugol., Tab. 1, cap. 17, § 1, num. 4, ubi ait Extremam-Unionem receptam a simoniaco non esse validam, quia sacramentum datum perseveranti in peccato mortali nullum est, quia gratiam non confert in qua tota vis ejus posita est, et ideo, illa ablata, nullum est sacramentum, quia, ablato fundamento, reliqua adesse non possunt. Certum vero est valorem sacramenti non pendere ex effectu, et gratiam non esse fundamentum sacramenti, sed effectum, ideoque sacramentum vere recipi a peccatore, licet non recipiatur effectus; imo pius et probabile est, posse illud sacramentum postea habere effectum, recedente fictione. Denique etiam matrimonium, licet emeretur in ratione

sacramenti, validum esset, ut constat. De his enim omnibus manifestum est non esse irritabilia per Ecclesiam, nec ratione indispositionis, si substantia illorum adhibeatur. Idemque est suo modo in confessione et absolutione poenitentiae. Sed in hoc sacramento sunt duo specialia: unum est, quod substantialis materia pendet aliquo modo ex dispositione poenitentis, et ex hac parte erit irritum, si actu committendo simoniam recipiatur; sed hoc commune est cuicumque actuali peccato mortali, et ita hoc accidentarium est ad rationem simoniæ. Unde si ponamus a poenitente ipso non committi simoniam, sed a tertio, qui pecuniam dedit, ignorante alio, tunc ex parte recipientis validum erit sacramentum. Aliud est proprium hujus sacramenti, quod potest irritari per Ecclesiam, auferendo a ministro jurisdictionem; verumtamen propter peccatum vendendi absolutionem non est talis poena inflata ab Ecclesia, et ideo ex hoc capite nulla etiam est irritatio. Igitur absolute sacramentorum collatio, licet simoniace fiat, valida est, et illos habent effectus qui ex gratia sanctificante non pendunt; gratiam autem non conferunt propter obicem peccati, quod per ipsam simoniam maxime apponitur. Si tamen ponamus recipientem sacramentum excusari a culpa propter ignorantiam, vel, licet prius peccaverit, tunc sufficienter poenitere, habebit sacramentum totum suum effectum, quia nihil est quod impediatur.

5. *Tertia illatio.* — Tertio, infero idem dicendum esse de consecratione Ecclesiæ vel calicis, ac denique de omnibus functionibus ordinum cum proportionem, et de omnibus benedictionibus sacramentalibus, quia in omnibus est eadem ratio; nam hæc omnia vel non sunt irritabilia per Ecclesiam, stante tali institutione, vel nullibi inveniuntur irritata propter simoniam in eis commissam, cum nulla poena ipso jure afficiantur, ut dictum est: imo, etiamsi præcessisset suspensio ab ordine, vel a muneribus pontificalibus propter aliud crimen simoniæ, per suspensionem non irritarentur tales actiones, ut ex materia de censuris suppono, et quia nihil tale in jure invenitur expressum. Objici potest e. *Ecclesia*, 1, q. 4, ubi sic dicitur: *Ecclesia, quæ per pactionem consecrata fuerit, potius exœcrata quam consecrata dici debet.* Est ergo irrita talis consecratio. Glossa ibi dupliciter respondet: primo, consecrationem illam non fuisse factam juxta formam Ecclesiæ, et ideo reprobari; sed hoc dicitur sine fundamento in tex-

tu, imo contra illum, quia ratio execrationis non ponitur nisi in pacto, et alioquin dicitur consecrata ecclesia. Secundo, ergo respondet illud esse dictum in odium et detestationem criminis; sed non explicat quomodo vere dicatur. Debet ergo intelligi quantum est ex parte sic consecrantis: consecratio enim ex potestate et auctoritate Ecclesiae, cujus officium exercetur, valida est; quia vero consecrans, quantum est ex se, polluit ecclesiam, et ut profanum locum illam contrectat, ideo ex parte sua execrare illam dicitur.

6. *Quarta illatio.* — Quarto, infertur actus ecclesiasticae jurisdictionis per simoniam factos non fieri invalidos ipso facto ratione simoniae, extra provisiones beneficiorum, de quibus postea. Ratio est eadem, quia nullibi invenitur facta ipso jure talis irritatio. Dixi autem ratione simoniae, quia de illa tantum nobis sermo est. Alia enim quaestio est de generali ratione venditionis, an sententia venalis, id est, ob pretium facta, invalida sit, non ratione simoniae, sed venditionis in quacumque materia, etiam temporali, quae ad praesentem considerationem non spectat. Viderique potest Ugol., Tab. 1, cap. 16.

7. *Quinta illatio.* — Quinto, infero professionem religionis per simoniam factam esse validam, ut omnes pro indubitato habent, et in jure clare supponitur, ut statim videbimus. Et ratio est, quia, licet haec professio potuerit per Ecclesiam irritari, factum non est, nec invenitur, nec fuisset expediens. Et hic effectus talis est, ut non pendeat ex gratia, vel dispositione operantis, si intentionem profitendi habeat. Est tamen advertendum, quod, licet Ecclesia non irritaverit talem professionem, vetuit nihilominus religiosum permanere in eo monasterio, in quo professus est, aut habere in illo jus ad suam sustentationem, quam aliqui vocant religiosam praebendam. Et olim quidem praecipiebatur transferri in alium locum religiosum, et arctiorem; sic enim dicitur in capit. *De regularibus*, de Simonia: *Respondemus ut locum, quem taliter adepti sunt, omnino dimittant, et solitudines vel alia strictiora monasteria adeant.* Et additur quod licet ignorante religioso fuerit simonia commissa in ejus ingressu, nihilominus cogatur religiosus loco renunciare, et postea auctoritate praelati, vel illuc reduci, si absque scandalo fieri possit, vel in alio monasterio ejusdem ordinis collocari. Idem in c. *Quoniam*, eodem, de Monialibus dicitur: *Tam recipiens quam recepta* (utique simoniae) *sine spe restitutio-*

nis de suo monasterio expellantur, et in locum arctioris regulae, etc., collocentur. Et extenditur in futurum ad omnes religiosos. Denique in capitulo *Veniens*, eodem, solum dicitur praecipendum esse tali religioso, ut in alio monasterio studeat in habitu monastico Domino deservire; et additur, illi esse restituendam pecuniam, non quidem sibi restituendam, sed alteri monasterio tradendam, de quo textu plura inferius. Ex his ergo juribus satis aperte constat, professionem talem esse validam, poenam vero illam quasi relegationis a monasterio a jure humano esse impositam. Et ita sentiunt ibi communiter Doctores, Innocent., Abbas, et alii, quamvis nonnulli in re clara dubitationem movere voluerint.

8. *An illa poena sit latae sententiae.* — De illa vero poena, dubitari potest an sit latae sententiae, vel ferendae. Nam in c. *Veniens*, et c. *Quoniam*, solum est ferendae, quia manifeste postulatur actus hominis, scilicet, praecipuum vel sententia: at vero in c. *de Regularibus*, indicatur ipsum religiosum teneri in conscientia recedere; id enim significare videntur verba illa: *Locum omnino dimittant*; et Extravagans prima, de Simonia, ubi dicitur necessariam esse dispensationem, ut sic receptus possit in monasterio eodem manere. Sed nihilominus dicendum est hanc poenam non obligare in conscientia, donec per superiorem legitime imponatur, quia priora jura aperte loquuntur, et posteriora non declarant aliud sufficienter; nam sub illis verbis: *Locum omnino dimittant*, recte subintelligitur, quando illis praecipuum fuerit, vel si convicti et condemnati fuerint. Dispensatio autem vel necessaria esse potest post condemnationem, vel antea erit utilis, ut hominem liberet a periculo illius poenae et condemnationis. Et ita tenent Ugolin. supra § 4; Leonar. Less., d. cap. 33, dub. 23.

9. *Navarri opinio.* — *Rejicitur.* — Contrarium tamen indicat Navar., d. n. 25; distinguit enim duo in religioso: unum est substantia status religiosi, aliud est jus ad religiosam sustentationem, et locum in domo, in choro et in capitulo, cum voce activa et passiva. Et ait, licet religiosus acquirat primum per simoniacam professionem, non tamen secundum, quia est quoddam ecclesiasticum beneficium, ut ibi ex multis refert, et ita non potest illud retinere, vel illo uti aut frui, nisi dispensationem obtineat; at si non acquirit illud jus, profecto tenetur in conscientia ante sententiam illud dimittere. Sed nihilominus priorem sententiam

sententiam censeo veram, tum quia monachus non est proprie beneficium ecclesiasticum, sed largo modo, et per quamdam imitationem, unde sine dubio non est irritum illud jus ex vi decretorum irritantium collationes beneficiorum simoniae factas, vel acquisitas: quia neque vox illa beneficiorum extendenda est in lege poenali, neque talia decreta de professione religiosa loquuntur, ut patebit. Neque etiam est irritum illud jus per propria decreta punientia simoniam in religione, quia nullum verbum continet sufficienter irritans, vel inhabilitans personam ad tale jus acquirendum. Alioquin incurreretur illa poena, et obligatio, etiam per delictum occultum, et cogeretur quis in seipso exequi poenam relegationis, et discessionis a suo monasterio, nullo cogente; vel manendo in illo, non posset tuta conscientia frui commodis et juribus professorum, cum excusare non possit onera eorum, quae durissima sunt, et non imponenda sine expressis et inevitabilibus verbis legis.

10. *Sexta illatio.* — Sexto, possumus e contrario inferre, omnem actionem jurisdictionis, vel administrationis, seu juris ecclesiastici, quae ordinatur ad conferendum officium vel beneficium ecclesiasticum, irritam esse ipso facto, nullumque jus vel effectum conferre. Hoc constat de jure ecclesiastico in d. Extravag. 2, ubi in particulari nominantur electiones, postulationes, confirmationes, provisiones, seu quavis aliae dispositiones, et additur, ut viribus omnino careant; unde non est dubium quin ipso jure sint irritae. Sed quia haec irritatio eadem est cum privatione beneficii simoniae acquisiti, ideo simul cum sequenti regula haec pars explicabitur.

11. *Secunda assertio.* — Dico ergo secundo: acquisitio spiritualium rerum, bonorum, aut beneficiorum seu officiorum ecclesiasticorum simoniae facta ex natura rei valida est, suumque habet effectum, nisi per jus ecclesiasticum irrita facta sit, ut in ecclesiasticis beneficiis et officiis factum est. Ratio regulae est, quia effectus hujus acquisitionis est ut, ex vi talis actionis, qui rem spiritualem tradit, dominio, aut jure quod in illam habet, se spoliaret, et illam in alium transferat, quantum in se est, et ita alius illam et jus in illam acquirat, acceptando largitionem alterius, et hoc ipsum est, acquisitionem esse validam: sed totum hoc habet locum ex natura rei, non obstante simonia; ergo. Probat minor, quia illa abdicatio et acquisitio fit per voluntarium consensum contrahentium; sed hic consensus intervenit, ut

supponimus, non obstante simonia; ergo simonia ut sic non potest impedire talem valorem et effectum. Dices, hoc ad summum habere locum in rebus omnino propriis, de quibus potest quis privata voluntate disponere, non vero in ecclesiasticis beneficiis, quae nisi per canonicam institutionem dari vel acquiri non possunt. Sed hoc non obstat; tum quia poterit committi simonia cum ipso collatore, cujus voluntas de se efficax est ad conferendum; voluntas autem simoniaca voluntas est; ergo ex natura rei eundem habebit effectum; tum etiam quia licet inter privatos intercedat pactio simoniaca, ut qui possidet beneficium pro pecunia praestet consensum, vel renunciaret, nihilominus collatio fieri posset per praelatum; tunc ergo valida esset collatio, si jus ecclesiasticum non interveniret, quia consensus renunciantis validus est, et voluntas collatoris sufficeret, nec tunc censeretur surreptitia aut involuntaria, si jus non irritaret, quia censeretur conferens secundum jus conferre. Atque haec etiam regula ad particularia descendendo comprehenditur.

12. *Sequela ex hac doctrina.* — Ex illa ergo sequitur primo, si res sacrae permanentes simoniae acquirantur, valide acquiri, ita ut non teneatur in conscientia ille, qui sic eas acquisivit, a se abdicare, vel dimittere, aut restituere. Exempla sunt, si quis emat grana benedicta, ut talia sunt, augendo pretium eorum propter indulgentiam quam habent; idem est de calice consecrato, et illo titulo carius empto, vel de reliquiis sanctorum, et similibus; ista enim et similia valide acquiruntur, licet turpiter et simoniae acquirantur. Ratio est, quia nullum est jus ecclesiasticum irritans talem acquisitionem; irritatio enim illa esset poena quaedam ipso jure lata: simoniae autem in his materiis commissae non puniuntur ab Ecclesia talibus poenis, ut capit. 54 positum est; non est ergo talis irritatio in jure. Nec etiam est ex sola rei natura, quia illa acquisitio non est cum injustitia alteri facta, qui talem rem vendit; imo ex parte ejus intercedit sufficiens causa translationis domini, quae est voluntas ejus, quia supponimus dispositionem talium rerum subesse liberae voluntati ejus, et potuisse illas libere donare, si vellet; ergo ex hac parte datur sufficiens causa translationis domini, vel quasi domini talis rei. Nec est aliqua causa quae illam impediatur: si enim esset aliqua, maxime voluntas Dei; haec autem non; quia, licet prohibeat illum modum acquirendi tales res, non tamen prohibet ac-

quisitionem simpliciter, et ideo non irritat factum, ut paulo inferius, solvendo quamdam objectionem, magis declarabimus; ergo nullo ex capite est irrita talis acquisitio. Et consequenter ex illa non nascitur in conscientia obligatio restituendi vel dimittendi talem rem; nunquam enim res acquisita est per se et quasi ab intrinseco obnoxia restitutioni, nisi quando per talem acquisitionem non comparatur jus in ipsa re. Denique ubi non intercedit injustitia, licet interveniat turpitudinis, non nascitur intrinseca obligatio restituendi, quia restitutio est actus justitiæ commutativæ, ut suppono ex propria materia; sed in hoc casu talis res sine injustitia acquiritur, ut constat; ergo.

13. *Sequela secunda.* — Secundo infero, eum, qui acquirit jus patronatus simoniace, speciali pretio solvendo illud, nihilominus vere illud acquirere, nec teneri in conscientia ad dimittendum illud. Ita sentiunt communiter Doctores infra citandi. Et ratio est, quia talis acquisitio non est irrita ex vi juris naturalis, propter rationem factam, quæ eodem modo in quacumque materia simili procedit. Nec invenitur ipso jure irritata per Ecclesiam; ergo est valida, et consequenter non obnoxia de se restitutioni. Minor constat ex supra dictis, quia jus patronatus non est ex materiis spiritualibus, quarum simoniacas translationes Ecclesia ipso jure punit, quia non est officium aut beneficium ecclesiasticum. Atque idem eodem modo et ratione dicendum est de pensione acquisita simoniace, interveniente pecuniæ, sive detur pecunia praelato imponenti pensionem, sive beneficiato, ut in illam consentiat, sive tertiæ personæ, ut pro illa obtinenda intercedat. Et idem procedit, quamvis pensio clericalis sit, quia in rigore non est beneficium ecclesiasticum, et ita non comprehenditur sub lege ecclesiastica irritante, et ex natura rei non datur talis irritatio. Idem est de vicaria, quæ ad tempus, seu ad nutum conceditur sine titulo beneficii, propter eandem rationem, quia, licet sit quid spirituale, non est beneficium, et ita in illa procedit ratio proxime facta.

14. *Tertia sequela.* — Tertio, idem dicendum videtur de officiis ecclesiasticis mere temporalibus, quæ ex natura rei vendi possent, et jure ecclesiastico prohibentur in cap. *Salvator*, et c. *Ex multis*, 1, quæst. 3. Nam horum acquisitio per pecuniam non est irrita ex natura rei, ut constat; nec etiam est irrita ex vi illius prohibitionis ecclesiasticæ, ex

simpliciter vendi prohibentur, quia multa fieri prohibentur quæ facta tenent, quando, scilicet, lex prohibens non habet verba irritantia actum; talis autem est lex prohibens vendi hæc officia, ut ex citatis capitibus constat. Item non habet majorem vim ad irritandam illam acquisitionem prohibitio illa juris ecclesiastici simpliciter facta, quam habeat lex naturalis prohibens simoniam per se malam in aliis materiis, sed ad summum facit ut cum proportione illa sit simonia, quia prohibita; ergo ex vi illius solius prohibitionis non impeditur acquisitio. Nec etiam ex vi dictæ Extravagantis; ergo ex nullo alio jure ecclesiastico, quia nullum adduci potest, ut constat. Minor probatur ab aliquibus, quia venditio illorum officiorum tantum est simonia quia prohibita, et valde impropria, et ideo non comprehenditur sub illa lege pœnali. Sed hæc ratio nobis non placet: nam cap. præcedenti ostendimus, pœnas illius Extravagantis extendi ad simoniam contra leges ecclesiasticas, et idem paulo post ostendemus. Et in contrarium potest objici capitulum. *Consulere*, de Simonia, ubi hæc simonia ut vera reprobatur, et graviter punitur. Nihilominus tamen censeo non comprehendi in illa Extravaganti, quia loquitur tantum de officiis ecclesiasticis, quæ sunt beneficia, et consequenter habent aliquam spiritualem administrationem, functionem, vel jurisdictionem; ut cum Navarro et aliis paulo post explicabimus.

15. *Quarta sequela.* — Quarto, principaliter inferitur ex dicta regula, beneficia ecclesiastica acquisita per simoniam, secluso jure ecclesiastico, et stando in puro jure divino ac naturali, valide acquiri, et tuta conscientia retineri potuisse, sine obligatione in conscientia dimittendi illa, vel restituendi fructus usque ad judicis condemnationem. Hanc assertionem tractat Soto, d. quæst. 8, art. 1, in principio corporis, et ad 6; et miratur non tractari in specie a Doctoribus quæstionem hanc, an acquisitio simoniaca beneficii sit nulla ex vi juris divini. Et ipse in utramque partem ponit argumenta, et dubius est; magis tamen in hanc assertionem inclinatur. Eodem fere modo procedit Covarr., in Regul. *Peccatum*, p., § 8, num. 7, ubi oppositum attribuit D. Thomæ, de quo statim dicam. Contra hanc vero assertionem tenent clare Henr., Quodlib. 6, quæst. 26; et Adrian., Quodlib. 9, art. 3; imo Armach., lib. 10, de Quæst. Armen., cap. 23 et 25, dixit obtentionem beneficii per quodlibet peccatum esse nullam ipso facto, ex

vi juris divini, Joan. 10: *Qui non intrat per ostium, ille fur est et latro.* Sed est erronea sententia contra communem sensum Ecclesiæ; acceditque ad errorem Wiclephi, qui dixit praelatum existentem in peccato mortali non esse praelatum: item est contra omnem rationem, ut a fortiori patebit ex dicendis. Nec verba Joannis quicquam efficiunt; tum quia non afferuntur in sensu intento per parabola; tum etiam quia potest quis per ostium intrare, et non sine peccato intrare; per ostium enim intrat ad beneficium, quia a praelate illud recipit, licet non pura mente, vel conscientia illud recipiat.

16. Assertio igitur posita vera est, et conformis communi sententiæ Doctorum, qui fere illam non disputant, quia tanquam claram supponunt. Tenet in specie Palud., 4, d. 15, quæst. 5, num. 9; Sylvest., verb. *Simonia*, quæst. 20; Cajetan., eod.; Victor., 2 p. Relect., de Sim., num. 4 et 5; Redoan., p. 3, c. 8, num. 4; Rebuff., in Praxi, tit. de Simonia, in resignatione, num. 14. Probari potest primo et a priori ex regula posita: quia propter peccatum simoniæ non fit persona incapax beneficii ex vi juris divini, nec etiam confers fit impotens ad conferendum, sed ex parte conferentis (ut supponimus) concurrunt voluntas vera et absoluta conferendi, et ex parte recipientis intercedit etiam voluntatis consensus; ergo tenet datio et acceptio, si jus humanum illi non obstat. Major videtur evidens, quia simonia nec ex natura rei habet illum effectum, eò quod peccatum mortale sit, hoc enim damnatum est ab Ecclesia in Wiclepho, nec etiam quia tale peccatum est, quia non habet majorem repugnantiam ex natura sua cum capacitate beneficii, vel potestate conferendi illud, quam alia peccata. Minor vero supponitur ex facto.

17. *Responsio.* — Sed responderi potest, simoniam ex peculiari ratione opponi valori collationis, quia excludit gratuitam donationem, ad quam solam data est a Christo potestas, qui dixit: *Gratis accepistis, gratis date.* Et ita, si proprie loquamur, simonia non aufert potestatem conferendi beneficium, sed supponit in praelato impotentiam ad sic conferendum, quia solum potest conferre modo sibi commissio a principali domino tanquam dispensator ejus; et similiter in recipientem non ponit novam incapacitatem quasi in pœnam delicti, sed supponit, ex vi divini juris neminem esse capacem ad talem modum recipiendi, quia solum data est facultas homini-

bus ad recipienda hæc gratis, non vero ad emenda illa. Et ideo talis emptio ex natura rei invalida est, utpote contraria voluntati principalis domini; ergo per illam nihil acquiri potest. Quæ ratio, si valida est, in universum probat de omni acquisitione simoniaca rei spiritualis, sive sit beneficium, sive quodcumque aliud spirituale donum, quod permanentiter (ut sic dicam) acquiri possit. Et huic rationi vires adjicit auctoritas D. Thomæ, in d. artic. 6. Nam illa ratione præcipue probat in corpore ea, quæ requiruntur per simoniam, dimittenda esse et loquitur maxime de spiritualibus; unde videtur sentire de jure divino esse dimittenda, ut Covar. voluit esse de mente D. Thomæ.

18. *Refutatur responsio.* — Sed contra hoc est primo, quia lex illa, vel Christi, vel naturalis: *Gratis date*, non prohibet substantiam dationis, sed præscribit modum, ut ex forma verborum constat; non fuit enim voluntas Christi ut spiritualia non darentur, sed ut non darentur tali modo; sed naturalis lex concedens actionem, et prohibens modum non essentialem, non irritat substantiam actionis, licet modus ille desit; ergo ex vi illius legis non irritatur largitio, nec impeditur acquisitio rei spiritualis sic comparatæ, etiamsi in modo committatur defectus. Major per se nota est ex verbis legis. Minor autem etiam est nota in materia de Legibus. Et explicatur breviter, quia lex prohibens non irritat actum, nisi vel expressis verbis id declaret (quod nec in illis verbis Christi fit, nec in lege pure naturali locum habet), vel ex materia legis et ex natura rei constet, modum esse de substantia et essentia actus, ut est in matrimonio, quod traditio sit perpetua, vel aliquid simile; nam si modus sit accidentaliter, non est cur defectus illius irritet actum, quando lex specialiter non exprimit. In præsentem autem modum ille gratis dandi postulatur, non propter substantiam actionis dandi et acquirendi talem rem, nam hæc revera posita est in voluntaria largitione et acceptatione; sed propter decentiam et sanctitatem rei, ut digne tractetur; ergo talis defectus non irritat acquisitionem rei spiritualis ex natura rei.

19. Confirmatur primo, quia etiam lex naturalis dictat gratis esse mutuandum, et tamen licet quis emat mutuum solvendo usuras, nihilominus vere acquirat pecuniam mutuam, et potest illa uti eodem modo, ac si fuisset gratis mutuo data, quia ille modus non est contra substantiam mutui ut sic, licet sit con-